Ділянка землі в 2500 акрів між океаном, затокою і сельвою належала самому президентові компанії. Президент не скупився, наймаючи кращих архітекторів і будівничих для спорудження своєї триповерхової вілли — симбіозу зовнішньої старовини і внутрішнього модерну. То був, власне, замок, до якого, здавалося, не прикладала рук людина; він ніби сам виріс із землі, порозсувавши густу траву й кущі. Замок стояв на відкритій, порослій смарагдовою зеленню, площині. Біля нього не було ні доріг, ні навіть стежок, тільки злітна смуга, на якій, мов бабка на приколі, стояв блакитнокрилий спортивний літак.

Джюр Перера — двометровий здоровань з м’ясистим смаглявим лицем і гривою густого чорного волосся — окинув поглядом стіл і в його добрих волячих очах спалахнуло здивування. Стіл прикрашав широчезний таріль, на якому парувала гора апетитних ескалопів. Стояли ще пляшки з вином, шматки недбало нарізаного хліба та куверт із прянощами.

— Сідайте, Джюре, перекусіть з дороги, — сказав сухий чоловік років тридцяти п’яти в лабораторному халаті. — Потім про справи.

— Це ви називаєте перекусити? — Перера кивнув масивним підборіддям на стіл; на його широкому обличчі заграла іронічна посмішка.

Проте він умостився в крісло на покуті.

Чоловік у халаті теж сів до столу.

— Даруйте за одноманітність, — сказав перегодя худорлявий. — Сем хоч і природжений гурман, проте фантазія його випаровується, щойно самому треба приготувати обід. Можна було б наробити біфштексів, відбивних та ще хтозна-чого...

— Пусте, — мовив Джюр Перера з повним ротом. — Зате щедро.

Спочатку гість користувався ножем, відрізаючи невеличкі кавалки, а потім відклав ніж і, настромивши ескалоп на виделку, відкушував від цілого шматка. М’ясо було м’яке й соковите, по бороді в Джюра стікав смалець, губи від гірчиці й перцю аж понабрякали.

Худорлявий жував знехотя, аби підтримати компанію. Його увагу було сконцентровано на гостеві. Гора ескалопів між тим танула. Джюр розстібнув піджак, показавши чималий живіт. Аналітичний погляд чоловіка в лабораторному халаті поступово теплішав; у сірих очах навіть заіскрилися веселі бісики, коли Джюр почав ялозити шматок хліба по пустому тарелі. Саме в цю мить з’явився Сем із новою горою паруючих шматків м’яса.

— Хай вам біс! — добродушно лайнувся Джюр. — Ви з мене каліку зробите.

Проте з незгасаючим апетитом заходився біля нової порції. Коли гість підвівся з-за столу, він здавався удвоє гладшим, ніж був. Добрі булькаті очі взялися вологою. Джюр із сумом подивився на недоїдений шмат м’яса та недопиту пляшку вина, голосно гикнув.

— Хай вам біс, — промовив невизначено. — Ну, розповідайте.

— Гадаю, Джюре, що це краще показати, — сказав, підводячись, худорлявий. — Пішли.

Бетонні сходи в підвал аж гули під вагою Джюрового тіла. В підвалі смерділо. Джюр морщився, але мовчав. Худорлявий відчинив двері, із них війнуло сумішшю запахів стайні, свинарника і азотнотукового заводу. Джюр, переступивши поріг, спинився в нерішучості. Посеред тісної кімнати, у кахляній лунці, стояв сферичний предмет до півтора метра в діаметрі, приплюснутий під власною вагою. Той предмет

скидався на велетенський гриб-дощовик, у який зверху було встромлено скляний конус. Чоловік у халаті, все так же мовчки, загріб з ящика відро дерті і сипнув її в конус. Ураз кругла поверхня здригнулась, як здригається шкіра у коня, в яку вп’явся ґедзь, узялася брижами і по миті окуталася смердючим газом, який сочився прямо із шкіри. Худорлявий клацнув пускачем — кімната сповнилася гудінням витяжки. Газ їдучими язиками поповз у розтруб під низькою стелею. Джюр, полегшено зітхнувши, підійшов ближче. Кулясте тіло було вкрите оболонкою, схожою на свинячу шкіру, тільки більш пористу і безволосу. Гість відзначив, що по мірі того, як у скляному конусі убувало дерті, "дощовик" збільшувався в об’ємі. Перера помітив, що шкіра "дощовика", крім газу, виділяє якийсь пил. Він не погидував ткнути пальцем у кулясте тіло і коли б зробив те потемки, то напевно подумав би, що наткнувся на круп великої тварини. Палець відчув живе тепло і пружність.

Третє відро корму худорлявий попрохав висипати Джюра, бо гриб так виріс, що господар уже не міг дотягнутися до країв конуса.

— Ви зачерпнули разом із дертю живу мишу, — голосно сказав Джюр, перекрикуючи гудіння витяжки.

— Висипайте, висипайте, — так же голосно відгукнувся чоловік у халаті. — Для Діка байдуже, що перетравлювати: цурпалки ліан, хітин комах чи живих ссавців. Аби предмети були органічного походження. Його шлунок — складна "біофабрика", на якій сировина спочатку розкладається на компоненти, а потім уже ті компоненти у нових співвідношеннях надходять на м’ясоутворення.

Чоловік поблажливо поплескав долонею кулясту поверхню, і на кахляну підлогу посипався порох.

— Що це з нього сиплеться? — поцікавився Джюр.

— Попіл: рештки неорганічних сполук, зайва клітковина і все те, що не може бути використане при побудові живої тканини.

По цих словах худорлявий узяв блискучий мачете, який лежав на ящику з дертю, і, розмахнувшись, рубонув тіло гриба — раз, другий, ніби кавун розрізав. Вирізав скибку кілограмів із двадцять вагою і тут же, загорнувши її в целофан, виніс у коридор.

Добрі волячі очі Джюра сповнилися жахом при виді метрової рани. То була справжня рана, з якої сочилася сукровиця і збігали тонкі цівки крові. Проте рана зменшувалася на очах. По кількох хвилинах вона і зовсім зникла; на шкірі якийсь час зберігався рубець, а потім і він розсмоктався. По "операції" гриб зменшився в об’ємі.

— Регенерація, — пояснив чоловік у сірому. — Цей ген завдав нам найбільшого клопоту. Виростити потвору, — він кивнув на гриб, — було простіше, ніж надати їй властивостей швидко регенеруватись. Але стараннями Сема — а він у тонкощах генної інженерії куди більший спец, ніж у кулінарії, — пощастило внести зміни в ті ділянки молекул ДНК м’язів і шкіри, які відповідають за регенерацію тканини.

Засмагле тлусте обличчя Перери раптом почало наливатися кров’ю.

— Послухайте! Виходить, ви нагодували мене м’ясом отого монстра!? — в голосі велетня забриніла погроза.

— Нагодували, Джюре, не те слово, — незворушно відказав чоловік у сірому. — Пригостили. М’ясо Діка за смаковими якостями і поживністю перевищує кращі сорти свинини, яловичини та й будь-якої свійської і дикої тварини. Ходімо, покажу висновки спеціалістів.

Сусідню із "сажем" кімнату було заставлено новітнім біохімічним обладнанням. Чоловік у халаті витяг із бюро товсту теку, клацнув

защіпками і поклав перед Джюром папушу грамот і актів експертиз. На деяких стояли герби наймогутніших м’ясних синдикатів.

— Тут грамоти на м’ясо нової породи свині, — нерозуміюче зауважив Джюр.

— А ви б хотіли, щоб, надсилаючи на експертизу м’ясо нашого Діка, ми приклали ще й біотехнічну документацію? — іронічно мовив чоловік.

— То що передати Мартелю Таппінгеру? — запитав Перера, коли вони знову вийшли в коридор.

Худорлявий підійшов до морозильної установки і витяг звідти загорнуту в целофан брилу мерзлого м’яса.

— Оцей гостинець, — відказав він і додав: — Техніко-біологічну документацію ми передамо президентові компанії в обмін на документ, у якому значитиметься, що ми із Семом, а не він, є володарями цієї вілли і 2500 акрів землі.

— Жартуєте!? — Лупаті очі Перери раптом недобре спалахнули.

— Нітрохи, Джюре. Чи знаєте ви, що собівартість кілограма цього, поки що експериментального, м’яса в сотню разів нижча за собівартість найдешевшої свинини? А уявіть господарство, в якому нараховуватиметься мільйон Діків, і прибутки від нього. Дещиці їх вистачить, щоб відлити нам із Семом золоті пам’ятники. А я не казав іще про мораль. В усьому світі щодень везуть на вбивство мільйони голів безвинних, лагідних і відданих людині тварин. Убивають, щоб їх м’ясом напхати животи двоногих, більшість із яких тільки й відрізняється від бідолашних жертв наявністю злості, пихи і зажерливості. Ми позбавимо людство цього гріха. У істоти, яку ми виростили, майже немає нервової системи, я вже не кажу про глузд, який бачимо в очах корови або коня. У Діка немає голови. Це скоріше "біологічна установка" для

продукування натурального м’яса, у смакових якостях якого у вас, Джюре, здається, немає сумніву, — чоловік з усміхом глипнув на грубий живіт Перери.

Трава лежала похилена при самій землі, і від того з вікон здавалося, що дме сильний вітер. Насправді ж, вийшовши на подвір’я, Перера і чоловік у сірому не відчули й подиху; траву було прибито до землі учорашнім мусоном, який дув із океану цілу добу. Ступаючи в незайману зелень, Перера запитав:

— Ви що, зовсім не виходите на подвір’я? Довкола жодного сліду.

— Нам не до прогулянок, — відказав чоловік, перекладаючи брилу м’яса на друге плече і підводячи очі. — Зверніть увагу, Джюре, на ту хмару.

Над стрілчатими вежами замку вився клубок рудих газів. Ті гази, як іржа, вкривали чисту блакить неба.

— То Дікова робота, — пояснив чоловік. — Ото й усі відходи виробництва... Хоча, певніше сказати: новий вид сировини. Ми пропускали ті гази через хроматограф — гамма азоторганічних сполук! Разом із цехами по виробництву Діків треба проектувати й азотнотукові заводи.

Підійшли до літака. Перера, перед тим як залізти в кабіну, спробував застібнути на собі піджак. Але як він не втягував живота, цього йому так і не вдалося. Ніяково посміхаючись, він сказав:

— Не знаю, як подивиться президент Таппінгер на вашу вимогу, але коли поцікавиться моєю думкою, я пораджу вдовольнити її. І знаєте з яких міркувань? З морально-етичних. Я починав свого кар’єру на іподромі. Не посміхайтесь, підлітком я був тонким, як лозина, кінь не відчував моєї ваги. Так от тоді я дізнався, якими розумними і відданими

можуть бути тварини. — Перера взяв у чоловіка кавал м’яса і поклав на заднє сидіння. Тоді сам ступив на крило, літак аж хитнувся під його вагою.

Наступного дня тишу підземелля розтяв телефонний дзвінок. Біолог, що сидів біля бюро, хоч і очікував на дзвоник, проте здригнувся.

— Це вілла Таппінгера? — почувся у слухавці жіночий голос.

— Поки що, — мовив з усміхом.

— З вами говоритиме президент компанії.

І одразу ж прозвучав деренчливий, як у цвіркуна, голос Мартеля Таппінгера:

— Алло, це ти, розбійнику?

По миті замішання біолог відказав:

— Я, мій отамане.

— Слухай, чи не забагато ви хочете за свою роботу? Знаєш, скільки грошей ми вгатили в обладнання, реактиви, зарплату вам, я вже не кажу про амортизацію вілли і таке інше... — Скотопромисловець говорив швидко і уривчасто, ніби випускав черги із автомата.

— Досі ви платили за шанс, — спокійно відповів біолог. — А зараз треба платити за предмет. Предмет, який максимум через півтора року зробить вас наймогутнішою людиною у світі.

— Це солодкі слівця... Послухайте, Спільмане, в угоді йдеться про створення істоти, яка мала б сама віднаходити собі корм. А ваш м’ясний

гриб, за словами Перери, вимагає, щоб його годували. Отже, коли формально, ви не виконали зобов’язань.

— Коли підходити формально, Таппінгере, то до завершення теми залишається іще п’ять років. Отже, вам доведеться почекати, поки в нашого м’ясного гриба виростуть ноги.

— І підожду, — сказав Таппінгер і поклав трубку.

...Сельва дихала випарами болота, густим від вогкості і гниття повітрям. Пасат ліниво котив важкі хвилі того повітря до затоки, і двом чоловікам, які лежали при самій воді на прохолодному піску, воно здавалося віддихом ситого звіра. Вряди-годи із сельви долинало вуркотіння, зітхання, а часом і рикання. Була ще рання година. Лементували голодні чайки і білими блискавицями падали в каламутну воду.

— Габрієлю, навіщо тобі, власне, той замок? — обізвався гладкий чоловік з індіанським обличчям.

— По-перше, не лише мені, а й тобі, а по-друге, цей замок мені подобається, і місцевість гарна, — відповів його худорлявий товариш.

— Можна подумати, що ти все життя тільки й жив, що по замках.

— Ні, Семе, я не жив по замках. Я одна з тих мурашок, які кубляться в міських кам’яницях. Тільки багаторічна економія дала змогу старому заплатити за моє навчання в колледжі, а от утримувати мене він уже не мав сили. Доводилося підробляти. Розвантажував вагони з коксом, чистив каналізацію, а одного разу з гуртом таких як сам потрапив на холодильник скотопромислової компанії складати м’ясо. Семе, скільки там м’яса! І на кожній бичачій туші фіолетове клеймо компанії. Ліфти качали нові й нові штабелі на восьмий, дев’ятий, а потім і десятий поверхи; кожен поверх завдовжки з вулицю. Може, від холоду,

температура там постійна — мінус п’ятнадцять, я, у ватяному комбінезоні й вушанці, відчув себе раптом серед трупів замордованих тварин. Це тоді прийшла в голову думка про створення штучної істоти; безглуздої, з нерозвиненою нервовою системою і єдиним інстинктом — їсти. Ця істота мала б розмножуватись вегетативно, як рослина або низькоорганізована тварина, а швидкість її росту повинна була перевищувати в багато разів швидкість росту дощовика. Півроку я віддав бібліотекам. А тоді зважився виступити.

— Я пам’ятаю той виступ, — промовив індіанець. — Але, слухаючи твої тиради на захист тварин, я думав про людей. Я бачив провінційне індіанське містечко, в якому люди їдять м’ясо тільки на свято, я бачив тисячі напівголодних студентів, одним із яких був і сам... І вже тоді знав, чим це скінчиться: хтось із "акул" іще більше натовче собі калитку на тому винаході — а що ідея з часом стане винаходом у мене не було сумніву. Я довго вагався, перш ніж пристати на твою пропозицію співробітничати. Та потім мені спало на думку, що коли хтось із промисловців і урве від того винаходу, то це станеться завдяки конкуренції, а отже неминучому зниженню цін на м’ясо. Люди зможуть хоч попервах наїстися досхочу. Це вже був той розумний компроміс між власною шкурою та інтересами суспільства, який надав мені моральне право взяти участь у твоєму ділі. — На вилицюватому обличчі індіанця блукала іронічна посмішка.

— Семе, тоді, на засіданні наукового товариства, серед слухачів була ще одна людина...

— Знаю. Ота руда з економічного факультету. Маріетта, здається.

— Так. На останніх двох курсах у мене з нею був роман. Вона водила мене по своїх родичах, багатству яких я міг протиставити лише здібності у навчанні. Одного разу її старий забрав нас на цілий місяць до їхнього маєтку, який вони також називали скромно віллою; то був замок у хащах Амазонки. Звісно, ніяких доріг, крім злітної смуги. Будували його з місцевого граніту, решту будматеріалу доправляли

вертольотами. Батько пишався тим замком, а вона — батьком. Треба сказати, її старий — чоловік компанійський і мужній. Не всяк відважиться полювати на кайманів, а він полюбляв це заняття, ще й мене з собою брав. До того ж він не належав до числа тих багатіїв, які конче прагнуть підшукати своїм дітям до шлюбу рівню. Так от, Семе, дні, що я провів у тому замку з рожевого граніту, були найщасливішими. І найтрагічнішими, бо я тоді зрозумів, що влитися в родину Марієтти — все одно, що відмовитися від самого себе... Відтоді я потай мрію про замок, схожий на той, у якому я зазнав радості, але власний.

— Ніколи не помічав у тобі мрійника, — з усміхом зауважив індіанець, усе ще дивлячись у гранітний схил. — Але ж, Габрієль, випустивши потвору, ми ризикуємо занапастити і сельву, і все довкола.

— Зате Таппінгер не матиме підстав звинувачувати нас у невиконанні угоди. До того ж я певен, що коли справа дійде до випробування, скотопромисловець одразу ж збагне, чим це пахне.

— Що ж, хай буде на твоє. — З цими словами Сем підвівся. — Час уже нам іти. Скоро з’явиться літак.

Стрімкий кам’янистий берег затоки переходив у вкриту густими травами площину, праворуч над якою навис застиглий вал зеленого моря джунглів. Немов бризки, над тим валом ряхтіла сила-силенна птаства. Сандалі двох чоловіків лунко хльопали по бетону злітної смуги, на другому кінці якої здіймалися в небо гострі вежі рожевого замку. Коли до замку лишалося з півмилі, в тишу ввірвалося гуркотіння, а по миті з-над океану з’явився літак.

Сухий, зігнутий дід у чорному смокінгу дріботів від літака, обпираючись на ціпок, поряд із огрядним Перерою. Шкіра на його обличчі коричнева, без жодної зморшки, нагадувала хітин. Коли ручкалися, Спільманові здалося, що він тисне лапу комахи — тверду й

холодну. Іще йому здалося, що тій сухій лапці нічого не варто розчавити його людську долоню.

Президент компанії знав ціну часові.

— Де ви збираєтесь демонструвати вашу нову біосистему? — запитав.

Спільман відзначив, що губи Таппінгера, коли він говорив, залишалися нерухомими — слова вискакували ніби із самої горлянки.

— Тут, на полі, — сказав Спільман.

— То й почнемо, — коротко продеренчав Таппінгер.

По цих словах президента компанії Сем пішов до замку і скоро повернувся з блискучим мачете і колбою, на дні якої рухалася невелика, завбільшки з горошину, кулька. Таппінгер мовчав, недовірливо втупившись у ті предмети. Сем витрусив кульку в траву, і зразу ж вона дала про себе знати бурим газом, який заструмував з того місця, куди вона впала. По чверті години кулька вже нагадувала добрий гарбуз, а газу з неї валило стільки, що чоловікам довелося стати з підвітряного боку. Куля рухалася по спіралі, геть виїдаючи довкола траву аж до самих корінців. Ділянка, яку вона об’їла, нагадувала лишай, присипаний сірим пилом. Між тим апетит її розгорявся, вона, мов шалена, качалася по кругу, жадібно накочуючись ротовим отвором на кущі соковитої трави. Таппінгер, як зачарований, дивився на кулясту істоту; в зіницях його неблимаючих очей поблискували щасливі вогники. Коли "дощовик" досяг метра в діаметрі, а сірий лишай на землі — площі, завбільшки з тенісний корт, почувся занепокоєний голос Перери:

— Містере Таппінгер, а може, досить... Гадаю, усе й так ясно.

— Ні, — відказав президент, і в його голосі Спільман уловив ту ж крицеву твердість, що і в потиску руки. — Я мушу знати всі можливості нової біосистеми.

Вітер підхоплював пилюку з сірого "лишая" і, змішавши з бурими газами, розносив по полю. Під "дощовиком" зникали пташині гнізда, ящірки, залишалися переритими хом’ячі нори і мурашники. Спільман, спостерігаючи, як чорні, завбільшки з колун, зуби потвори викрешують іскри з бетону злітної смуги — м’ясний гриб, мабуть, вловив запах живої плоті, бо вони стояли з підвітряного боку, — сказав:

— Послухайте, Таппінгере, ще трохи — і нова біосистема стане небезпечною для нас.

— Пусте, — відказав керівник компанії; в його зіницях зблиснули лихі вогники.

"Дощовик" між тим швидко гладшав і під власною вагою аж розпливався, нагадував велетенську краплю, яка от-от лусне... Коли ставало затишно, гриб, обкутаний димом, скидався на потвору, вкриту бурою вовною, та перший же подув пасату зривав з нього "перуку" і, розшматувавши, відносив у бік океану.

— Та й смердить же! — сказав президент, коли закрут вітру швиргонув на них хмару газу, — в деренчливому голосі вперше прозвучали веселі нотки. — А м’ясо в нього не отруйне?

— М’ясо цієї істоти таке ж, як і в Діка, — відповів Спільман.

— Перевіримо, перевіримо... Джюре! — Таппінгер значуще кивнув у бік літака.

Перера швидко, як на його вагу, збігав до літака і повернувся з автоматом.

— Гадаю, час заколоти кабана, — сказав президент компанії.

Але Перера не встиг натиснути на спусковий гачок. Шкіра трьохметрового в діаметрі "дощовика" не витримала власної ваги: він нагло репнув і розвалився навпіл, хлюпнувши в пилюку сукровицею. Ті дві частини нагадували долі розколотої дині, тільки з порівняно меншими нутрощами і чорними зубами на тому місці, де в дині мала бути б зав’язь. Президент, обіпершись на ціпок, дивився на кількатонні гори добірного м’яса, і в його немигаючих очах спалахували то лукаві, то веселі, а то й жадібні вогники. Сем поспішив з мачете до гриба.

— Чого він побіг туди? — запитав Таппінгер.

— Коли не відрізати решток рота, через кілька хвилин обидві половини стануть самостійними м’ясними грибами і все почнеться спочатку.

— О гідра! — в голосі президента компанії чулося схвалення і подив. — Семе, не займайте! — розлігся його тремтливий голос.

Сем спинився від раптового окрику.

Обидві половинки між тим почали згортатися" як згортається їжак, ховаючи живота. Поки Сем розмірковував, чи слід йому виконувати наказ президента, половинки "гриба" перетворилися на дві кулі значно меншої величини. Та, що була ближче до Сема, крутнулася в його бік, і біолог кинувся навтіки.

Спільман, показавши рукою на сплюндроване поле, гостро сказав:

— Таппінгере, ви нищите нашу місцевість!

— Вашу, таки вашу... — примирливо відказав президент. Він витяг із внутрішньої кишені складений учетверо аркуш і подав Спільманові. То

була дарча на замок і 2500 акрів землі, завірена столичним нотарем. — Я ж мушу знати до кінця можливості нової системи.

— Ваша допитливість нам дорого обходиться, — зауважив Сем, відхекуючись. — Та й вам це теж може коштувати...

Але для Таппінгера, здавалося, перестали існувати його супутники. Він не відривав очей від гладких істот, які з подвійним апетитом знищували траву і все, що в ній водиться. Вітер став рвучкішим. На чорній рівнині вперше закрутився вихор, і скоро в небо уп’явся стовп пилюки й газів. Згодом важка хмара тієї суміші заступила сонце. Два "дощовики", пооб’їдавши простір уздовж злітної смуги на кілька десятків гектарів, швидко доскочили розмірів гриба, з якого утворились. Один з них перекотився через вузьку вже для нього бетонну смугу, заходився голити місцевість з другого боку.

Першим не витримав Спільман; вхопивши президента за барки, він прокричав у хітинове лице:

— Таппінгере, кінчайте випробування!

І, як на підтвердження його словам, обидві кулі, одна по одній, луснули, утворивши чотири половинки, які почали швидко згортатися. Сем кинувся до однієї з пар і встиг відрубати ротовий отвір разом із зубами. Друга половина тим часом згорнулася, і Семові довелося тікати. Перера, не очікуючи на команду Таппінгера, кинувся до другої пари і почав садити кулями в обидві половинки.

— По зубах, Джюре, по зубах! — кричав Спільман, але здоровань не чув за тріском автомата.

Кулі зникали в живому м’ясі, не завдаючи потворі ніякої шкоди. Автомат мав ємкий магазин, і Перера не шкодував набоїв, він затято полосував довгими чергами вздовж і впоперек. Рани між тим

позатягувало, і половинки заворушилися, розгойдуючись із боку в бік. Раптом сталося несподіване: "дощовик", у якого Перера впритул садив із автомата, крутнувся і збив з ніг здорованя. Тієї ж миті кількатонний тягар пригнітив чоловіка до землі. Над курною рівниною розлігся крик розпачу й болю, "дощовик" почав сильно газувати.

Президент компанії, пожбуривши ціпок, на якого досі обпирався, кинувся до літака. Біологи слідом. Дихати було важко; при самій землі стелилася важка завись пилюки й газу, але Таппінгерові, здавалося, не потрібне було повітря, він не біг, а стрибав, як цвіркун, великими і легкими стрибками; поли смокінга тріпотіли, як чорні крила. Коли біологи наблизилися до літака, з кабіни вже чути було його тривожний голос:

— Негайно два вертольоти з вогнеметами і гарматами! Ви чули? Негайно! Так, до вілли... — По цих словах Таппінгер вискочив із кабіни і враз знову перетворився на згорбленого діда, важко обіперся об літак. Він пильно вдивлявся в обличчя винахідників, шукаючи співчуття.

Неподалік від злітної смуги на чорному пустищі залишилася кількатонна брила м’яса і шмат ротового отвору з чорними зубами. Живий гриб не зреагував на власну плоть. Між тим "дощовики" продовжували нищити все довкола. Один добирався аж до сельви. Над ним кружляли сполохані птахи, тривожні крики яких, разом із газом і пилюкою, доносив вітер. Другий і третій котилися до затоки й океану. Раптом "дощовик", що був на березі затоки, зник. Його притягнули чаїні гнізда у скелях, і він зірвався. Другий об’їдав зелень неподалік від океану. Троє чоловіків дибали злітною смугою до затоки. Спільман з відчаєм дивився на чорну, як після пожежі, площину. Таппінгер підібрав по дорозі ціпок і, глянувши в той бік, де лежав автомат, перехрестився.

З гори урвища було видно, як бурунить вода біля берега і як на її поверхні розливаються руді плями. Часом із бурунів виривалися стовпи газу; їх підхоплював пасат і гнав до океану. Плесо затоки поволі

вкривалося легким сірим порохом, який збивався хвилями в клубки брудного шумовиння.

Вертольоти приземлилися неподалік, на злітній смузі; звихорене гвинтами повітря здійняло хмару куряви. По кількох хвилинах двоє в цивільному стояли перед Таппінгером, і він пояснював їм ситуацію.

— Все зрозуміло, пане президент, — гаркнув один із пілотів. — По розривному снаряду на чудовисько. Гадаю, вистачить.

— Не раджу, — втрутився Сем. — Наробите ще більшого лиха. Із кожного шматка, в якому зостануться хоч залишки ротового отвору, виросте новий гриб.

— Тоді підсмажте вогнем, — Таппінгер показав рукою в бік сельви, де на узліссі серед дерев валили в небо два темні дими.

— Спалите ліс, — зауважив Спільман. В його холодному погляді, спрямованому на президента компанії, читалися зневага й цікавість. — Не вистачить усіх ваших мільйонів, Таппінгере, щоб відшкодувати збитки.

І сталося диво. Вираз незворушності на коричневому обличчі Мартеля Таппінгера швидко зазнав змін, здавалося, тріскається хітин. Дрібні "шпарини" з’явилися спочатку з куточків рота, потім під маленькими блискучими очима, в чорних зіницях яких засвітилася запопадливість, і нарешті нерухомі досі губи розтягнулися у винуватій посмішці, від чого у президента ворухнулись вуха. Чорний смокінг, біла сорочка, добре закіптюжена, і краватка-метелик видалися Спільманові театральним реквізитом, який іще зовсім недавно він бачив на видатному акторові, що блискуче грав роль володаря, президента крупної скотопромислової компанії, і в який убрався зараз театральний сторож.

— Що ж робити, хлопці? — голос керівника компанії тремтів.

Біологи німували. На узліссі захиталась крона, і повалилося велике дерево, по хвилі ще одне, розриваючи ліанові пута, гупнулося в пилюку. Над затокою урвався чаїний лемент; зграї цих швидкокрилих птахів кружляли тепер далеко від берега, над поки ще чистою водою. Натомість плесо, вкрите шаром легкого шлаку й піни, морщилося водовертями і здавалося, що на дні точиться запекла боротьба між велетенськими доісторичними чудовиськами.

— Пішли, — сказав Спільман колезі.

— Заждіть! Габрієлю, благаю, придумайте щось! — від лискучої хітинової маски не залишилося й сліду, вона ніби полущилась і обсипалась, відкривши лице пойнятої розпачем людини. — Я заплачу, я відшкодую вам усі збитки. Ось, — Таппінгер витяг із кишені чекову книжку і легкою рукою вивів у ній суму з п’ятьма нулями. — Тут подвійне, ні, потрійне відшкодування. Ну, будь ласка, Габрієлю! Заради вашого свята, якого ви колись тут зазнали... Заради Марієтти!

Спільман здригнувся. Слова Таппінгера викресали спомин, який, ніби блискавка в горобину ніч, освітив усе довкола, і він на мить побачив рудоволосу дівчину серед росяної зелені, яскравий диск сонця над затокою, чистого і прохолодного, неначе щойно з ранкової купелі. Та блискавка на мить згасла, і перед очима знову постала сіра, курна пустиня, узлісся, на якому продовжували валитися дерева, багнисте плесо затоки, в його вухах уже вкотре лунав розпачливий крик добряги Перери.

— Не нагадуйте про те, — холодно відказав Спільман. Він подумав, що пам’яті не зітреш і не купиш за гроші, як і не купиш звичайної порядності.

Сем прийняв чек. Його вилицювате індіанське обличчя залишалося непроникним, лише в розкосих очах, як у жертовнику, палахкотів дикий вогонь жерців доби Монтесуми.

— Пішли, бо буде пізно, — мовив Сем.

...Вертоліт, розганяючи гвинтами хмари газу й куряви, завис над сплюндрованим узліссям, що згори скидалося на дивний город, на якому росли рухливі гарбузи. "Дощовики" — їх уже було більше сотні — жадібно обгризали кору з повалених дерев; оббіловані стовбури нагадували кістки велетенських тварин. Спільман натис на курок, куля влучила в найвищу потвору, яка жадібно ласувала молодою паростю. Жодних змін. У череві "молоха" зникали все нові кущі й деревця. Лише перегодя із вертольота помітили, що м’ясний гриб, у якого влучив Спільман, став не таким активним, здавалося, наситився; він уже не крутився дзигою, лише спроквола накочувався ротом на їжу. Тоді й зовсім спинився, і в нерухомості нагадував справжній гриб-дощовик, тільки велетенських розмірів.

— Чим ваш колега стріляє? — поцікавився пілот у Сема, котрий сидів поруч.

— Кулями, начиненими штамом нітрофікуючих бактерій. Потрапляючи в організм гриба, вони розкладають аміногрупу білка.

Низько над океаном, аж до білої смуги прибою на кораловому рифі, нависло руде шумовиння, що його гнав з-над материка вітер. Гвинти шматували ту суміш пилюки й газу. Клапті рудого туману затуляли ілюмінатори, і пілот змушений був знизити вертоліт аж до самої поверхні хвиль, на якій де-не-де гойдалися купи сірої піни. В прозорій океанській воді "дощовиків" не було видно, проте дно нагадувало пустелю під водою — жодної водорості, жодної істоти. Тільки неподалік від коралового рифу біологи уздріли багато чорних зубчастих предметів — решток ротових отворів. Над ними сновигали сірі тіні акул.

— Хоч раз прислужилися людині, розбійниці, — пробурмотів Спільман.

Повернули до затоки. Пасат устиг повимітати з материка рештки газопилових скупчень, і тепер сліпило очі призахідне сонце. Від його близького палу, здавалося, ось-ось займуться смарагдові гребені лісу. А в затоці точилася запекла боротьба. Спільман, прикрившись долонею від сонця, спостерігав, як у бурунах каламутної води, що скипали над єдиним уцілілим грибом, мелькали чорно-жовті риби. Тих риб прямо кишіло довкола.

— Тут наші кулі зайві, — мовив Спільман. — Піраньї.

Вертоліт узяв напрям на бетонну смугу, в промінні призахідного сонця вона здавалася розпеченою до червоного. Пронеслись над самітнім згорбленим Таппінгером, який стояв над урвищем біля берега. Його чорна нерухома постать нагадувала пам’ятник цвіркунові.